

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av huset och boden på Östergatan 15, Öregrund

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2023

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Hansson, A., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av huset och boden på Östergatan 15, Öregrund*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:40). Lund University.

Total number of authors:

2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

20 Maj 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:40
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV HUSET OCH BODEN PÅ
ÖSTERGATAN 15, ÖREGRUND

Uppdragsgivare: Lasse Koraen, Tallåsvägen 6, 18275 Stocksund. Tfn 070-5570788

Område: Östhammar **Prov nr:** 59110-59114 **Antal Prov:** 3

Dendrokronologiskt objekt: Huset (59110-59112), Boden (59113-59114)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer
59110	Hus 1	Gran	47	W	1749	V 1749/50	59110-111 samma träd
59111	Hus 2	Gran	47; 1	W	1749	V 1749/50	59110-111 samma träd
59112	Hus 3/4	Gran	51	W	1726	V 1726/27	
59113	Boden 1	Tall	101	Sp 65, W	1728	V 1728/29	59113-114 samma träd
59114	Boden 2	Tall	101; 1	Sp 65, W	1728	V 1728/29	59113-114 samma träd

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Huset (59110-59112)

De två analyserade proven får två skilda åldrar, med avverkning **vinterhalvåret 1726/27** (prov 59112) respektive **vinterhalvåret 1749/50** (prov 59110-111). Baserat på endast de senare två provena så bör byggnaden, i sin nuvarande form, ha uppförts 1750 med delvis återanvänt eller långlangrat virke. Virket korrelerar bäst mot Åländska referenskroneologier och bör därför vara hämtat från Åland eller det Uppländska kustområdet.

På provtagningsbilden syns flera blottlagda snittytor på fler stockar. Provtagning av dessa skulle ge en bättre bild av husets byggnadshistoria. Vid komplettering inom två års tid tas endast avgift för prov ut (ingen ny objektskostnad erläggs).

Boden (59113-59114)

Den provtagna stocken från boden har avverkats **vinterhalvåret 1728/29**. Baserat på denna enda stock har boden uppförts 1729 eller möjligen något enstaka år därefter. Virket är relativt lokalt avverkat. Prov 59112 från huset har rimligen kommit från bygget av boden och lagrats i eller under denna i drygt 20 år.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.